

Bjergand (*Aythya marila* (L.)) fundet ynglende på Falster.

Af

LINDHARD HANSEN

(With a Summary in English: *Scaup-Duck (Aythya marila (L.)) breeding in Falstria.*)

Den første andejagtsdag, 15. august 1963, blev der ved en tørvegrav på den nordvestlige del af Falster skudt en Bjergand (*Aythya m. marila* (L.)) ♀ ad.

Først da jægeren fik fuglen i hånden, blev han klar over, hvad han havde skudt. Han havde troet, det var en Taffeland.

Han satte sig i forbindelse med mig og fortalte, at han det pågældende sted den sidste måned jævnlig havde set et kuld ællinger, som han hidtil havde antaget for Taffelænder, men som han nu mente tilhørte den skudte Bjergand. Desværre var jeg de første dage forhindret i at undersøge sagen, og derfor, samt for at skaffe et uomtvisteligt bevis for Bjergandens ynglen, bad jeg jægeren skyde en af de endnu ikke flyvedygtige ællinger. Dette gjorde han den 17. august. Den 19. modtog jeg den, og samme dag besøgte jeg ynglelokaliteten, hvor jeg så 7 næsten flyvefærdige, unge Bjergænder svømmende. Op-rindelig var kullet på 9.

Tørvegraven, der er ca. 250 m lang og ca. 70 m bred, er meget dyb og har stejle bredder, hvorfor det meste af vandfladen er uden vegetation. Langs bredderne findes kun en smal bræmme bevokset med høje urter, buske og mindre træer. Iøvrigt er omgivelserne dyrket mark, dog er der til den ene side kun ca. 50 m til en skov. Mindste afstand til kysten er ca. 1 km.

Man kunne måske fristes til at tro, at disse Bjergænder stammer fra forvildede

tamfugle; men netop denne andeart holdes kun sjældent i parker og formerer sig så vidt mig bekendt ikke i fangenskab. Jeg kan ikke huske at have set Bjergænder i fangenskab nærmere end ved København. Moderfuglen blev skudt flyvende.

Den første skudte fugl er af jægeren overladt til Vildtbiologisk Station, Kalø, og den anden bragte jeg til Zoologisk Museum, København, som erklærer, at det er en Bjergand pull., og den befinder sig nu i museets samlinger.

Dermed er der fremskaffet bevis for, at Bjerganden lejlighedsvis kan yngle her i landet, hvilken mulighed gennem mange år har været drøftet.

Allerede KJÆRBØLLING 1852 har en meddelelse om en ♀ ad. skudt ved Enø 28. juni 1825 og udtaler formodning om ynglen.

I COLLINS udgave 1875—77 nævnes yderligere, at han fandt den ynglende i Nors sø i Thy 10. juni 1857, og at GRILL, som skød 1 ♂ ad. ved Odense fjord 10. august 1876, meddeler, at Bjerganden undertiden opholder sig der i sommertiden.

SCHIÖLER 1926 skriver: Formodninger foreligger også kun om dens ynglen i Danmark; intet som helst bevis findes. Han nævner A. GRUNACKS meddelelse fra 1879, om at den skulle yngle på Bornholm, samt STRANGES meddelelse, om at 1 ♀ ad. og 3 ællinger blev skudt ved Helnæs, Fyn, i juli 1913, men gør sig megen umage for

at gøre det usandsynligt, at disse tilfælde kan anvendes som bevis for, at Bjerganden har ynglet i Danmark; og jeg må indrømme, at det er lykkedes.

I den sidst udkomne oversigt over Danmarks fugle, SALOMONSEN 1963, er Bjergandens ynglen i Danmark bestemt afvist, idet det deri hedder: Ofte fremsatte formodninger om ynglen er aldrig blevet bekræftede, og angivelser om ynglen i Thy og på Bornholm, Fyn og Lolland må anses for fejltagelser.

Disse eller nogle af disse formodningers rigtighed er naturligvis ikke med dette fund bevist, men dog sandsynliggjort. I særdeleshed gælder dette min iagttagelse

Suderø 14. juni 1959 (HANSEN 1962), da Suderø ligger kun ca. 4 km fra den her omtalte ynglelokalitet. En anden iagttagelse ret nær ved er Sydlolland 1947 (LØVENSKIOLD 1948 og HANSEN 1948).

I Sverige er Bjerganden ret almindelig som ynglende ved søer ovenfor nåletræsgrænsen fra Härjedalen til Torne Lappmark, mens den er sparsom til sjælden langs østkysten så langt mod syd som til Blekinge, og den er undtagelsesvis truffet ynglende ved Skånes kyst.

I den litteratur jeg har gennemgået er ikke nævnt noget sydligere ynglefund end det her omtalte.

ENGLISH SUMMARY

Scaup-Duck (Aythya marila) breeding in Falstria.

On August 15th 1963 an adult female of the Scaup-duck was shot. The sportsman that shot the duck told that he had seen ducklings, possible of this species in the vicinity from the middle of July. On August 17th he shot one, not fully fledged duckling, and on August 19th the author saw 7 ducklings.

The habitat is a peat-bog about 250 meters long and 70 meters across. Most of the water surface is devoid of vegetation, and along the shore there is only a narrow brim of bushes and smaller trees.

This is the first time the Scaup-duck has been found breeding with certainty in Denmark.

LITTERATUR

COLLIN, JONAS, 1875—77: Skandinavien's Fugle. Förteckning över Sveriges Fåglar. 1958.
HANSEN, LINDHARD, 1948: Supplerende bemærkninger om fuglene på Syd- og Østlolland. Flora og Fauna **54**: 120-125.
—, 1962: Fugle på Lolland-Falster. DOFT. **56**: 1-32; 97-128; 145-226.

KJÆRBØLLING, N., 1852: Danmarks Fugle.
LØVENSKIOLD, HERMAN L., 1948: Bidrag til Sydlollands ornithologiske fauna. Flora og Fauna **54**: 111-119.
SALOMONSEN, F., 1963: Oversigt over Danmarks Fugle.
SCHJØLER, E. LEHN, 1926: Danmarks Fugle.

Modtaget 2. oktober 1963.

LINDHARD HANSEN, Krenkerup pr. Sakskøbing.